

Čís. 4334.

Těhotenství, porod a šestinedělí jsou důležitá příčina podle odst. 1 Šu 1 zákona ze dne 1. dubna 1921, čís. 155 sb. z. a n., bylo-li jimi při normálním průběhu zabráněno výkonu práce nebo služby.

Zabránila-li však výkonu tomu nemoc mající původ v uvedeném stavu, přísluší dělnici kvoty mzdy podle odst. 2 Šu 1 téhož zákona, pokud se jí nedostalo mzdy podle Šu 1 odst. 1 uvedeného zákona.

(Posudek ze dne 5. listopadu 1924, čís. pres. 970/24.)

Ministerstvo spravedlnosti dožádalo předsednictvo Nejvyššího soudu o posudek v otázce, zdali a do jaké míry jsou jednak těhotenství, jednak porod a šestinedělí důležitými příčinami podle Šu 1154 b) odst. 1 obč. zák. či jsou-li onemocněním podle Šu 1154 b) odst. 2 obč. zák. Senát, jemuž byla sporná otázka předložena, zodpověděl ji, jak shora uvedeno.

D ů v o d y:

Otázce položené ministerstvem spravedlnosti nelze rozuměti tak, že by se dělnici mohlo dostatí výhody Šu 1154 b) obč. zák. jednak z důvodu těhotenství, jednak z příčiny porodu a šestinedělí, tudíž po případě dvakrát za příčinou jediného porodu, jednou za těhotenství, podruhé za šestinedělí. Těhotenství, porod a šestinedělí jest pokládati v právním smyslu za stav jednotný, jenž může v každém svém období býti příčinou nemožnosti a přerušení práce, přes to však může býti pouze jednou důvodem k poskytnutí uvedené výhody, ať již mzdy podle odst. (1) anebo kvot podle odst. (2) Šu 1 zákona ze dne 1. dubna 1921, čís. 155 sb. z. a n.

Těhotenství normálně probíhající, jež není spojeno s přerušením zdraví, bránícím práci, nepřijde v úvahu, ježto podmínkou nároku příslušejícího podle Šu 1154 b) obč. zák. jest nemohoucnost výkonu práce. Došlo-li však přes to za těhotenství a z důvodu jeho k přerušení práce, bude rozeznávati, zda k těhotenství přidružila se porucha zdraví, jevící se jako nemoc v pravém slova smyslu, takže dělnice bude mítí nárok nejen na lékařské ošetření, nýbrž i na nemocenskú. V tomto případě bude užiti předpisu odst. (2) Šu 1 cit. zák., a přiznati dělnici nárok na kvoty mzdy tam vytčené, neboť jde tu o onemocnění. Jinak bude v případě, když těhotenství probíhá zcela normálně, přece však donutí, na př. vzhledem k zvláštním okolnostem, za jakých práce se koná, anebo z jiného podobného důvodu, k přerušení práce. Tu bude rozeznávati, zda těhotné dělnici dostane se podpory šestinedělek podle Šu 6 čís. 3 zákona ze dne 22. prosince 1920, čís. 689 sb. z. a n. před slehnutím, a přihlédnouti k úmyslu zákonodárcovu vyslovenému v motivech jak k původnímu Šu 1154 b) obč. zák. tak i k novele jeho. V kladném případě bude přiznati dělnici nárok na kvoty mzdy podle odst. (2), ač nejde o nemoc v pravém slova smyslu, neboť pro první čas dostane se

jí podpory ve výši nemocenského, kdežto potřeba vyšších důchodů nastane v pozdějším čase, a tu zajisté vyhoví se úmyslu zákonodárcovu lépe přiznáním příplatků podle odst. (2). Jedině po této stránce bude těhotenství klásti na roveň nemoci, třeba by jinak probíhalo normálně bez poruchy zdraví, a přisouditi dělnici nárok na 120% týdenní mzdy. Jinak však bude, když nemožnost práce nastala ještě před počátkem šestinedělní lhůty Šu 6 čís. 3 zák. č. 689 r. 1920, takže dělnice nebude míti ještě nároku na podporu jako šestinedělka. V tomto případě je zabrániti tomu, by přerušením práce neoctla se v nouzi, čemuž chtěl zákonodárce odpomoci ustanovením odst. (1), takže půjde tu o důležitou příčinu podle tohoto zákonného předpisu.

O porodu bude po stránce § 1154 b) obč. zák. uvažovati jen tehdy, nedostalo-li se dělnici výhody tohoto Šu již z důvodu těhotenství. Porod pravidelně proběhnuvší bude zpravidla důležitou příčinou podle odst. 1. Bude proto účelno přiznati dělnici nárok na nejvýše týdenní mzdu, a ne kvoty splatné teprve později, a to bez ohledu na podporu šestinedělek, na niž má dělnice nárok jen po dobu šesti týdnů po slehnutí, kdežto odst. (2) přiznává nejvyšší kvoty teprve v 7. a 8. týdnu nemoci. Také potřeba vyššího příjmu bude zpravidla nejnaléhavější v prvním týdnu, byť i šestinedělce dostalo se podle zákona čís. 689 r. 1920 zdarma příspěví lékaře, báby, i léčiv. Jinak by bylo ovšem, kdyby k porodu přidružila se nemoc jím vyvolaná, tak že by bylo porod klásti na roveň onemocnění v pravém slova smyslu podle odst. (2). Tu bude účelnější přiznati dělnici nárok na kvoty mzdy připadající k nemocenskému.

Podle toho, co bylo shora řečeno, nepřijde šestinedělí samo o sobě skoro nikdy v úvahu ve smyslu uvedeného zákona, neboť šestinedělce dostane se pravidelně výhody tohoto předpisu aspoň za příčinou porodu. Kdyby však přes to nastal případ ten, platilo by obdobně, co bylo shora řečeno o těhotenství. Pokud by tudíž šestinedělí probíhající normálně zavdalo příčinu k přerušení práce, měla by dělnice nárok na týdenní mzdu podle odst. (1), pokud by však bylo příčinou nemoci, měla by nárok na kvoty podle odst. (2). Na konec budiž uvažováno i o tom, zda by pro případ těhotenství a porodu mělo býti u nevdané ženy přihlédnuto k poslední větě odst. (1), když dělnice přivodila si stav ten nezřízeným a nemravným životem. Vzhledem k tomu, že půjde tu i o zájmy dítěte, jehož počínající existence mohla by býti ohrožena odepřením výhody Šu 1154 b) obč. zák. matce, jest otázku tu zodpověděti záporně.

Čís. 4335.

Zaloba dle Šu 36 čís. 1 ex. ř. předpokládá, že vymáhaný nárok trvá po právu, ale že nemůže býti exekučně dobýván, poněvadž není ještě splatným nebo vykonatelným.

Řešiti otázku, zda byly žalobci úrazovou pojišťovnou vyměřeny příspěvky právem či nikoli, jsou povolány úřady správní podle předpisů práva veřejného. Námitky dle Šu 35 odstavec druhý ex. ř. lze vznést pouze u úřadu správního.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1924, R I 848/24.)